Jezuïeten

IN MEMORIAM

ELC Regio Lage Landen (Nederland / Vlaanderen)

Allerzielen 2026

VOORWOORD

Onze God schrijft met elk mens een persoonlijk verhaal.
AMDG

De volgende medebroeders mogen hiervan getuigen:

	pag.
Luk Arts (1927-2025)	5
Paul Dierckx (1933-2025)	7
Bert ten Berge (1940–2025)	9
Paul Crab (1941-2025)	11
Herwig Arts (1935-2025)	13
Jan Bots (1930-2025)	15
Hugo Roeffaers (1938-2025)	17
Arij Roest Crollius (1933–2025)	19
Ton Bakels (1932-2025)	21
Jef De Pril (1943-2025)	23
Roland Daes (1939-2026)	25
Wauthier de Mahieu (1933-2026)	27
Theo Fonteyn (1937-1926)	29
André De Ridder (1938-2026)	31
Fernand Van Neste (1931-2026)	33
Rob Hellenberg (1938-2026)	35
Peter de Ruiter (1939-2026)	37

Allerzielen 2026

colofon

Een vrije bijdrage vanwege alle familieleden en kennissen die deze uitgave ontvangen, is hartelijk welkom (richtprijs: 7 euro).

Over te schrijven op:
BE02 4352 0547 1140 (KREDBEBB)
van Sint-Jan Berchmansseminarie vzw
Koninginnelaan 141
1030 Brussel
vermelding: 'IM SJ 2025-2026 reeds ontvangen'.

Verantwoordelijke uitgever:
Bart van Emmerik SJ
Prinsstraat 17
2000 Antwerpen
socius.elc@jezuieten.org

Redactie van de bijdragen:
Jan Bentvelzen SJ,
Guido Dierickx SJ en
Jan Stuyt SJ

Foto IHS - monogram
Rik De Gendt SJ
Pastorie St Paulus
9300 Aalst

Coördinatie
Wiggert Molenaar SJ
Oude Abdij
Drongenplein 26 A
9031 Gent-Drongen

Vormgeving: Gerwin Roffel

P. LUK ARTS
(1927-2025)

Luk Arts werd geboren op 27 november 1927 in Antwerpen, in het Sint-Andrieskwartier waar zijn vader een modieuze herenkleding-zaak uitbaatte. Hij groeide op in een warm christelijk gezin, samen met twee zussen en vier broers. Hij was trots op zijn vader en had grote bewondering voor zijn moeder die ondanks haar hardhorigheid leiding wist te geven aan het drukke gezinsleven. Zijn humaniora bracht hij tot een goed einde in het Xaveriuscollege van Borgerhout, met een kort interludium in Ieper, in de tijd van de Duitse "bommen op Antwerpen".

Op 7 september 1946 trad hij in bij de jezuïeten in Drongen. Na de twee jaren noviciaat volgden de toen nog twee obligate jaren klassieke talen. Filosofie studeerde hij in Leuven. Met de studie van de theologie begon hij eveneens in Leuven om die, van 1959 tot 1961, verder te zetten in het nieuwe huis in Heverlee waarvan hij een van de eerste bewoners was. Ondertussen was deze gewone loop van zaken echter onderbroken door iets wat grote gevolgen zou hebben. Van 1952 tot 1957 liep hij stage als surveillant en leraar in een van de Antwerpse colleges. Nee, niet in het Xaveriuscollege, wel in het O.-L.-Vrouwcollege. Wie kon toen vermoeden dat hij daarmee als het ware levenslang verbonden zou blijven.

Op 10 augustus 1960 werd hij tot priester gewijd en in 1961-1962 voltooide hij zijn opleiding met een proefjaar in Drongen. Toen keerde hij terug naar het Antwerpse college, eerst even als minister van de communiteit en vanaf 1965 tot 1993 als "tuchtprefect". Aanvankelijk wenste hij missionaris te worden in India. Maar zijn oversten wisten het klaarblijkelijk beter want Luk heeft zich ontpopt tot de ideale tuchtprefect. Van Luk werd gezegd dat hij het gezag had dat kenmerkend is voor het ware leiderschap. Luk deed de kolkende speelplaats plots stilvallen, enkel door daar te verschijnen. Die plotse stilte was niet ingegeven door

vrees maar door diep respect. Luk was met zijn leerlingen begaan, ook met hen die niet uitblonken door hun schoolresultaten. Ja, hij was streng en hij heeft strafstudies gegeven – Luk: "Ik heb geen strafstudies gegeven; zij hebben strafstudies verdiend." – maar dat werd hem niet kwalijk genomen. Vele trouwe oud-leerlingen hebben hem opgezocht voor doopsels en huwelijken.

De parascolaire activiteiten stonden voor hem bovenaan de agenda: Luk de aalmoezenier, de padre, van de scouts, van de KSA, van de zeilclub. Die bezieling strekte zich uit tot ver buiten de muren van het college. Er was het domein Mariënborgh in Wilrijk dat hij hielp uitgroeien tot een bloeiend sport- en recreatiecentrum. Nauw aan zijn hart lag het initiatief om de grote, vervallen woning op het domein om te bouwen tot "Het Rekreatief", waar sociaal achtergestelde jongeren het onthaal verzorgen van feestelijke evenementen. Voeg daarbij nog zijn inzet voor de Antwerpse, later voor de Vlaamse, nog later voor de Europese verenigingen van oud-studenten. En dan waren er de jaarlijkse bergtochten met leerlingen en oud-leerlingen in het Oostenrijkse Pitztal. Een pedagogisch project zoals er weinig zijn: een oefening in volharding en solidariteit, een uitnodiging tot contemplatie van de natuur, met een eucharistieviering onderweg.

Van Luk werd gezegd dat hij eigenlijk drie families had. Er was de grote familie Arts waarvan hij de bewonderde en geliefde patriarch was. Er was de collegegemeenschap. En, niet te vergeten, er was de familie van zijn medebroeders, de Vlaamse jezuïeten. Na zijn tijd als prefect in Antwerpen is hij vele jaren overste geweest van de grote communiteit van veelal bejaarde medebroeders in Heverlee (1995-2002) en van die op de Graanmarkt, Antwerpen (2002-2016). Grote verantwoordelijkheden die hij, mede dankzij zijn positieve ingesteldheid, tot eenieders tevredenheid heeft opgenomen.

Zijn laatste jaren heeft hij doorgebracht in het huis van de Prinsstraat 17 en ten slotte in het woonzorgcentrum "Xaverius in Capenberg". Ja, zelfs Luk kon verzwakken. Hij zag niet meer goed, liep niet meer goed, hoorde niet meer goed, om niet te zeggen slecht. Vooral dat laatste viel hem zwaar. Zo nu en dan liet hij zelfs een gedempte klacht horen. Op 12 januari 2025 is hij toch nog plots overleden, wellicht ten gevolge van een hersenbloeding. De uitvaart in de Sint-Andrieskerk werd bijgewoond door honderden mensen, door familie, oud-studenten, vrienden, medebroeders. Door dankbare mensen.

P. PAUL DIERCKX
(1933-2025)

Paul Dierckx werd geboren in Turnhout op 8 september 1933. Het gezin telde elf kinderen waarvan Paul de vijfde was. Dat in het gezin kerkelijke invloeden merkbaar waren bleek al vroeg toen de heel jonge Paul, samen met broer Robert, met quasi-liturgische plichtplegingen de uitvaart verzorgde van... een konijn. Dat bleek met grotere duidelijkheid toen hij, na zijn humaniora in het Sint-Jozefscollege van Turnhout, intrad bij de jezuïeten in Drongen (1951). Hij wilde missionaris worden zoals ook zijn oudere broer Robert en zijn jongere zus Madeleine missionaris zijn geworden.

Aanvankelijk wilde Paul naar Indië vertrekken. Daarom deed hij de studies van het zgn. Indisch juvenaat in Wépion bij Namen (1953-1955). Toen India echter zijn grenzen gesloten had voor buitenlandse missionarissen zag Paul zich verplicht tot een koerswijziging en vertrok hij in augustus 1955 naar Congo. Daar ging hij het leven delen van Congolese jezuïeten die hun filosofiestudies zouden aanvatten in het pas gebouwde studiehuis in Kimwenza. Hij had goede handen die buiten het klaslokaal goed tot hun recht kwamen. Zo besteedde hij nogal wat tijd aan de aanleg van het zwembad en aan de groentetuin van het huis. Tijdens zijn stageperiode in het klein seminarie van Lemfu (1958-1961) koppelde hij het voltijdse leraarschap aan de verantwoordelijkheid voor de handenarbeid van de leerlingen.

In 1961 keerde Paul terug naar België voor vier jaren theologie in Heverlee. Op 8 augustus 1964 werd hij priester gewijd en van 1965 tot 1966 deed hij zijn derde proefjaar. Van 1966 tot 1971 vinden wij hem terug in het college van Mbanza-Mboma. Vreemd genoeg als leraar wis- en natuurkunde, vakken waarvoor hij geen voorafgaandelijke opleiding had genoten maar waarin hij zich wel goed had weten te bekwamen. Hij bracht de durf op om zich telkens weer aan te passen aan de bestaande noden. Zo begeleidde hij jonge

delinquenten in de parochie van Madimba en met hen bouwde hij meerdere bruggen over de rivieren.

Van 1971 tot 1976 was hij leraar wis- en natuurkunde en nu ook Engels in het college van Kiniati. En niet te vergeten: hij waakte er ook over een kudde koeien, een bron van inkomsten waaraan het college behoefte had.

Van 1976 tot 1991 was hij werkzaam in Kikwit. In de ogen van velen is dit de bloeiperiode van zijn apostolisch leven geweest. In het Institut Technique et Professionnel (I.T.P.K.), een instelling die zo belangrijk was en nog altijd is voor de hele streek, werd hij leraar mechanica, Engels en elektriciteit. Ja, veelzijdig was hij. Hij richtte er een labo elektriciteit in en legde grote sojavelden aan die de leerlingen zelf mochten verzorgen en oogsten. Als parochiepriester bediende hij in een buitenwijk van Kikwit een nieuwe parochie die door leken geleid werd. Hij bouwde er de kerk, de parochiezaal, de middelbare school.

Na vier jaren als leraar in het college van Kisantu keerde hij terug naar Kikwit, opnieuw als leraar in het I.T.P.K. maar nu ook als overste van de communiteit. Dit was voor hem een periode van omzwervingen. In 1998 verhuisde hij naar Mukasa als onderpastoor, wat hem niet belette les te blijven geven in het technisch instituut van Kikwit. Bij velen leeft de herinnering aan de school die in Mukasa was opgericht voor falende scholieren en voor werkloze jongeren. Later zou er nog een tweede dergelijke school gesticht worden in Kikoto. Deze scholen hadden een zorgvuldig gekozen naam gekregen: “Autre Ecole”, om te kennen te geven dat het hier ging om een ander type van school, een school voor weinig bevoorrechte leerlingen, waar die b.v. ook een stiel konden leren. Dat hij aan dit initiatief zijn volle steun heeft gegeven zegt ons veel over de spiritualiteit die hem bezielde.

In 2012 nam hij afscheid van zijn geliefde Congo om lid te worden van de communiteit in Heverlee. Daar leerde men hem kennen als een gevoelig mens, altijd glimlachend, zonder uitgesproken hobby maar met een grote interesse voor al wie hem benaderde, een zachtaardig mens die niemand wilde lastigvallen. Is het ook daarom dat medebroeders graag voor hem zorgden en met hem in de rolwagen de ronde deden van de tuin, in de natuur waarvan hij zoveel hield? Maar zijn gezondheid verzwakte. Hij overleed, bijna 92 jaar oud, op 17 maart 2025.

P. BERT TEN BERGE
(1940-2025)

Bert werd geboren in Groningen als achtste kind in een gezin van tien. Zijn vader was procuratiehouder. Zijn oudste broer zat in het verzet en sneuvelde vlak voor het eind van de oorlog.

Bert ging naar het Maartenscollege in Haren en behaalde zijn diploma gymnasium β. In 1958 trad hij in bij de jezuïeten. Na de studie filosofie in Nijmegen studeerde hij biologie in Utrecht, wat hij in 1973 afrondde met een promotie over gisten. Bij excursies naar de gistfabriek in Delft ontdekten zijn leerlingen dat zijn microbiologische methoden en patenten daar nog steeds werden gebruikt en zelfs zijn naam droegen. Na zijn theologiestudie in Amsterdam, gecombineerd met een leraarschap in Delft, werd hij in 1979 priester gewijd in Den Haag.

Tot aan zijn pensioen bleef Bert verbonden aan het Delftse Stanislascollege, als leraar biologie en levensbeschouwing. Hoewel hij tijdens zijn studie veel in laboratoria had gewerkt, was Bert meer een veldbioloog, die veel van vogels en bloemen wist. Levensbeschouwing en biologie wist hij kundig te combineren. Bert zette zich, ook na zijn pensioen, met enthousiasme en vasthoudendheid in voor de identiteit van de school, zodat het Stanislas van alle vroegere colleges de enige school in Nederland is die zich nog jezuïetencollege mag noemen. Daarbij speelde de ontwikkeling van de ignatiaanse pedagogie, waarbij leerlingen en leraren reflecteren op de betekenis van het onderwijs voor hun persoonlijke leven, een belangrijke rol. Bezinningsdagen voor leraren droegen daar veel aan bij.

Naast leraar was Bert ook schoolpastor en ontwikkelde hij vieringen voor feesten en treurige gebeurtenissen op een school die steeds meer seculier en multireligieus werd. Zijn preken waren altijd prachtig en buitengewoon goed voorbereid. Schoolkoor en –orkest stonden jarenlang onder leiding

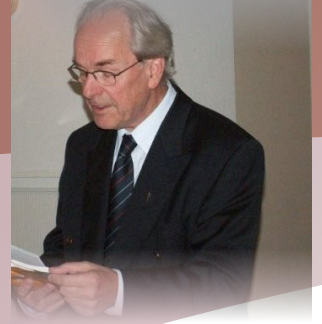

van Bert, die zelf prachtig orgel, piano en gitaar speelde. Leerlingen en leraren musiceerden samen op hoog niveau.

Ook op bestuurs- en beleidsniveau was Bert actief. Hij speelde een belangrijke rol in de katholieke lerarenbond Bonaventura en was een trouwe bezoeker van de bijeenkomst van JECSE, de vertegenwoordigers van jezuïetenscholen in Europa. Toen hij dat niet meer kon, zorgde hij ervoor dat een lerares van het Stanislas zijn taak overnam.

Bij zijn afscheid ontving hij een erepenning van de gemeente Delft als dank voor de bijzondere bijdrage die hij en zijn voorgangers hadden geleverd aan de Delftse gemeenschap.

Bert was een geliefd leraar en ook een beetje excentriek: zo had hij de gewoonte om, als leerlingen hun pakjes brood in de prullenbak gooiden, er eentje goed zichtbaar uit te halen en de inhoud smakelijk op te eten. Het was een van zijn acties om mensen bewust te maken van voedselverspilling en honger in de wereld. Als Bert ergens van overtuigd was, kon hij heel volhardend zijn, ook als men het niet wilde horen.

Bert trok zich het lijden in de wereld erg aan torste het als een zware last met zich mee. Het beangstigde hem op een wijze die maar weinig mensen voelen. Hij kon enorm piekeren en tobben, ook over de diepste geloofszaken. Hij liep niet van het lijden weg, maar trok zich het lot van de lijdende mens aan. Tijdens zijn tertiaat maakte hij kennis met de Arkgemeenschap van Trosly-Breuil; op grond van zijn ervaring hielp hij bij de stichting van een Arkgemeenschap in Gouda. Hij bleef er graag komen en voelde zich op zijn plaats tussen de gehandicapten.

Op zondagen assisteerde Bert in kerken in het Westland, soms op twee plaatsen. In de zomervakantie deed hij dat op Schiermonnikoog.

In de zomer van 2017 verhuisde Bert naar Aqua Viva, het verzorgingshuis van de jezuïeten in Nijmegen. Zijn gezondheid ging de laatste jaren erg achteruit; hij kon op het laatst bijna niets meer zien en ging steeds krommer lopen vanwege een ingezakte ruggenwervel. Dat was geen beletsel om dagelijks een lange wandeling te maken. Graag nam hij mensen mee voor een stadswandeling in Nijmegen, die hij zorgvuldig voorbereidde. Iedere week verzorgde hij met zijn orgelspel een uur zang op de gesloten afdeling. Bert was lid van de cliëntenraad en zette zich ook hier vasthoudend in voor duurzaamheid. Iedere zondag begeleidde hij de kerkdiensten in de kapel, ook toen zijn handen zeer pijnlijk waren door een onduidelijke ziekte. Op de zondag voor zijn sterven speelde hij voor het laatst.

De dood kwam onverwacht, maar overviel hem niet. Hij was er klaar voor. Op 15 mei rond het middaguur stierf hij in alle rust.

P. PAUL CRAB
(1941-2025)

Paul Crab werd geboren in Antwerpen op 14 augustus 1941. Zijn vader was boekhouder, zijn moeder huisvrouw. Paul was de oudste, sommigen zeggen ook de leider, van zes kinderen: drie meisjes en drie jongens. In 1953 vatte hij de Grieks-Latijnse humaniora aan in het Borgerhoutse Sint-Franciscus-Xaveriuscollege. Daar was hij een goede leerling maar maakte hij vooral naam als leider van de scouts, een episode in zijn leven waaraan hij later graag terugdacht.

Na zijn collegejaren, op 7 september 1959, trad deze opgewekte jongeman, tot verbazing van sommigen, in bij de jezuïeten in het noviciaat te Drongen. Na twee jaren noviciaat, een periode waaraan hij later niet zo graag terugdacht, begon hij in het nieuwe huis van Heverlee aan de studie van filosofie. Die sloot hij na drie jaren af met onderscheiding. Daarop volgden niet de gebruikelijke stagejaren in een van onze colleges maar wel universitaire studies aan onze universitaire faculteiten in Namen. Het was niet ongewoon dat Vlamingen die voor de Rechten kozen daar de twee jaren van de kandidatuur gingen volgen. Paul was het Frans goed machtig en heeft aan zijn verblijf in dat milieu bijzonder goede herinneringen bewaard. In 1966 stapte hij over naar de universiteit van Leuven om daar drie doctoraatsjaren af te werken. Met nogal wat succes want na afloop werd hij meteen aangeworven als assistent bij professor Ronse, in het vakgebied van het handelsrecht. Dat zou hij blijven tot in 1983, een lange periode die hij ervaren heeft als een eerste hoogtepunt in zijn professionele loopbaan. Hij kon het goed vinden met zijn collega's en werd gewaardeerd om zijn academische verdiensten.

Een doctoraal proefschrift heeft hij evenwel niet afgerond. Een reden zou kunnen zijn dat hij zich ondertussen, van 1971 tot 1974, ook heeft moeten toeleggen op het behalen van een baccalaureaat in de theologie. Dat

liet hem toe gewijd te worden tot diaken (in Wépion, 1973) en tot priester (in Heverlee, 1979). En vergeten wij niet de huishoudelijke taken die hij toegewezen kreeg in het huis van de Minderbroedersstraat: hij was er subminister, directeur van het studentenhuis, kerkprefect en gastenpater. Vooral dit laatste was een functie die hij ook later graag en goed op zich heeft genomen.

Het assistentschap in Leuven kon echter niet blijven duren. In 1985 begon hij aan een tweejarige stage in de bankwereld. In 1987 volgde daarop wat de meest markante fase in zijn juridisch beroepsleven zou worden. Hij werd benoemd tot docent in handelshogescholen: in het Sint-Eligiusinstituut (later opgenomen in de Karel de Grote Hogeschool) in Antwerpen (1987-2006) en ook in het Vleko in Brussel (1989-2006).

In 2006 ging hij noodgedwongen met pensioen. Dat is een breuk geweest waarmee hij het heel lastig heeft gehad. Naar eigen zeggen was hij een showman die een publiek nodig had. Maar dat was een understatement. Natuurlijk was hij meer dan dat. Hij werd door zijn studenten en door zijn collega's gewaardeerd als lesgever en als deskundige. Even heeft hij een poging gedaan om zich aan direct pastoraal werk te wijden. In de parochie van Sint-Michiel was men bereid hem iedere zondag met de wagen te komen halen. In 2007 heeft hij zelfs nog een cyclus theologische vorming gevolgd in ons Centre Sèvres in Parijs. Hij was opgetogen over wat hij daar vernam over de Bijbelse wijsheidsboeken.

Maar toen al liet zijn gezondheid het afweten. Hij begon meer en meer te lijden aan een pijnlijk letsel in de nekwervels. Dat maakte verplaatsingen heel moeilijk en dwong hem steeds meer de kamer te houden. Hij beweerde weliswaar dat hij zich nooit verveelde en inderdaad heeft hij lange tijd zijn nieuwsgierigheid bewaard en zich daarvoor bediend met zijn laptop. Maar de waarheid is dat vooral zijn laatste levensjaren heel moeilijk waren. Van de frisse, opgewekte man van vroeger bleef nog slechts de schaduw over. Overigens ging ook zijn gehoor erg achteruit. Hij leefde meer en meer afgezonderd, ook toen hij naar zijn gevoel voortijdig werd opgenomen in het Xaveriushuis, een afdeling van het woonzorgcentrum Capenberg in Boechout bij Antwerpen. In zijn laatste weken traden bij hem symptomen op van hartfalen. Daarvoor werd hij opgenomen in het Sint-Augustinushospitaal in Wilrijk. Allicht is hij daaraan overleden op 26 juni 2025.

P. HERWIG ARTS
(1935-2025)

Herwig Arts is in 1935 geboren in Antwerpen in het gezin van Jozef Arts, advocaat, en van Maria Dekkers. Het gezin telde zes kinderen waarvan Herwig de oudste was. Hij doorliep de Grieks-Latijnse humaniora in het O.-L.-Vrouwecollege van Antwerpen waar hij opviel door zijn goede studieresultaten. Op 7 september 1953 trad hij in bij de jezuïeten te Drongen.

Na twee jaren noviciaat behaalde hij, na nog eens twee jaren, de kandidatuur in de klassieke talen. De eerste licentie voltooide hij tijdens de daaropvolgende legerdienst. Voor zijn verdere studies heeft Herwig veel gereisd. Zo ging hij voor zijn filosofiestudies, van 1959 tot 1962, naar het studiehuis van de jezuïeten in Pullach bij München. Daarna volgden drie stagejaren: het eerste jaar als studiemeester in het college van Aalst, terwijl hij zijn klassieke studies voltooide met de tweede licentie. Daarmee ging hij meteen aan de slag als leraar in het Sint-Barbaracollege te Gent (1962-1964).

De vierjarige studie van de theologie begon hij in Heverlee maar voltooide hij in Edinburgh, wat hem toeliet zich te verdiepen in de calvinistische theologie (1964-1968). De priesterwijding had plaats in de kerk van Heverlee op 29 juli 1967. De twee volgende jaren werden besteed aan de voorbereiding van een doctoraat in de godsdienstwetenschappen. Dat behaalde hij in 1970 aan de universiteit van Straatsburg. Datzelfde jaar werd hij benoemd tot professor voor de vakken godsdienstwetenschappen en antropologie aan de Universitaire Faculteiten Sint Ignatius te Antwerpen (UFSIA). Tot aan zijn pensionering zou hij een heel gewaardeerd lesgever blijven met een bijzondere aandacht voor thema's waar spiritualiteit, psychologie en antropologie elkaar raken. Om de twee jaar gaf hij een zomercursus aan de Saint-John's University in Collegeville, Minnesota. Eén volledig jaar was hij gastprofessor aan de Catholic University in Washington D.C.

Bovendien werd hij in 1984 aangezocht om godsdienstwetenschappen te doceren in de faculteit geneeskunde aan de KU Leuven.

Ja, Herwig was een veel gevraagd docent. Hij had de gave van het woord en dat bleek ook bij gelegenheid van de vele conferenties en homilieën die hij verzorgd heeft. Hij was ook actief in zondagsvieringen, bij het toedienen van sacramenten in de familie en bij de oud-studenten. Daarbij kon hij putten uit zijn grote belezenheid. Op een of andere manier wist hij telkens weer tal van passende citaten tevoorschijn te halen. Het was voor zijn toehoorders een raadsel hoe hij al die citaten ter beschikking kon houden.

Herwig was ook de man van het geschreven woord. Zijn publicaties beginnen met Moltmann en Tillich. Les fondements de l'espérance chrétienne. Daarop volgde een lange reeks publicaties over thema's zoals het huwelijk en het lijden. Hij stelde er prijs op om expliciet religieuze thema's te behandelen. Hij schreef over de godservaring van auteurs zoals, om er maar enkele te noemen, Dag Hammerskjöld, Julien Green en Simone Weil. In 1998 werd hem de prijs van het religieuze boek uitgereikt voor heel zijn oeuvre. Het moet opvallen dat hij actuele en controversiële onderwerpen niet uit de weg ging. Niet iedereen was het altijd met hem eens, maar zeker is het dat hij vele mensen een steun is geweest in het zoeken naar de verdieping van het geloof. Vele huwelijke heeft hij ingezegend en vele kinderen gedoopt.

Een voor hem beproevende tijd brak aan toen hij in 2000 met emeritaat ging en, nog meer, toen hij in 2016 verhuisde naar de communiteit Agora op de Antwerpse Graanmarkt, op een zekere afstand van de universiteit. Toen maakte hij kennis met wat voor vele emeriti het beruchte zwarte gat is. Het moest een tijd zijn van leren loslaten maar dat loslaten ging niet vanzelf. Hij was een tijd lang moeilijker te benaderen dan tevoren. In 2020 werd hij opgevangen in Heverlee om daar moeizaam zijn weg te zoeken in een nieuwe omgeving met nieuwe medebroeders. Hij wordt er getroffen door een herseninfarct, wat hem totaal afhankelijk maakte van de verzorgers. Opmerkelijk is evenwel dat juist dan bij hem dankbaarheid en berusting begonnen te groeien. Zijn medebroeders waren verheugd te merken dat hij zijn glimlach had teruggevonden. Zo is hij op 24 oktober 2025 zachtjes ingeslapen in de palliatieve dienst van het H. Hartziekenhuis te Leuven.

P. JAN BOTS
(1930-2025)

Jan werd geboren in een huis aan de Keizersgracht in Amsterdam. Hij volgde het Gymnasium A aan het Ignatius College en studeerde vervolgens een jaar economie aan de Gemeentelijke Universiteit. Op 7 september 1949 trad in hij bij de jezuïeten in Grave en hij werd op 31 juli 1961 priester gewijd in Maastricht. Vervolgens studeerde hij kerkgeschiedenis in Rome, afgerond met een promotie in 1970.

Van 1967 tot 1972 was hij docent kerkgeschiedenis aan de Katholieke Theologische Hogeschool Amsterdam, maar omdat hij zich niet kon verenigen met de wijze waarop de KTHA zich kerkelijk opstelde, nam hij ontslag.

Jan had er weinig moeite mee tegen de stroom in te zwemmen. Hij was van nature rebels en hij hield ervan dwars te liggen en discussies aan te gaan. Uit zijn jonge jaren zijn talrijke anekdotes bewaard die ervan getuigen dat hij niet graag binnen de lijntjes kleurde. Hij was slim, in alle betekenissen van het woord: hij was intelligent en hij was in staat om wegen of omwegen, desnoods slinkse wegen te bedenken om zijn doel te bereiken.

Dat doel werd steeds meer een tegenbeweging te bewerkstelligen ten opzichte van de heersende stromingen in de Nederlandse kerkgemeenschap, die hij te weinig spiritueel vond. Hij deed dat zowel door vele artikelen te schrijven als ook door geestelijke leiding te geven. In zijn artikelen analyseerde hij enerzijds kritisch de kerkpolitieke stromingen en anderzijds schreef hij over het geestelijk leven, waarbij zijn betrekkelijk jong gestorven jaargenoot pater Piet Penning de Vries zijn grote voorbeeld was. Zijn kritische artikelen vonden ook in het buitenland gretig aftrek, tot het Handbuch der Kirchengeschichte van de vermaarde professor Hubert Jedin aan toe; wat het aanzien van de Nederlandse katholieke kerk geen goed heeft gedaan.

In 1980 ging Jan wonen in het klooster van de Zusters Benedictinessen van de Eeuwigdurende Aanbidding van de Oude Munt in Tegelen, waar hij zou blijven tot 2011. Hij verrichtte er geestelijk dienstwerk voor de zusters en voor de gasten van het klooster. Vandaaruit gaf hij vele retraites, zowel in groepsverband als individueel en trok hij door het hele land met meditatievieringen, die gevuld waren met conferenties, eucharistievieringen, biechtgelegenheid en aanbidding. Dat voorzag in een behoefte, vooral onder behoudende katholieken, die zich ontheemd voelden in hun eigen parochies.

Hij schreef vele boeken en artikelen. Dankzij zijn kritische publicaties over de recente geschiedenis van de katholieke Kerk in Nederland groeide hij uit tot een boegbeeld voor behoudende katholieken. Maar hij liet zich niet voor hun karretje spannen. Hij was zeker recht in de leer, maar hij hield zich aan de richtlijnen van Vaticanum II en de bisschoppen. Hij predikte geen nostalgie.

Steeds meer verschoof zijn aandacht naar het innerlijk van de mens, waar de ontmoeting plaats vindt tussen God en de individuele ziel. Zelf had hij Gods aanwezigheid duidelijk gevoeld als 14-jarige jongen in de hongerwinter en die ervaring gunde hij ook anderen. Veel mensen heeft hij geholpen om die binnenkant te vinden. Dat gebeurde vooral in persoonlijke begeleiding, in gesprekken en retraites. De eisen, die hij daarbij kon stellen waren fors en sommigen voelden zich daardoor onder druk gezet en niet vrij, maar er zijn velen voor wie zijn adviezen van groot belang zijn geweest voor hun levenskeuze en geestelijk leven en die vol lof daarover spreken.

Ook de door hem geleide tijdschriften Eucharistie en Geestelijk Leven en De Rots waren daarop gericht. Ter bevordering van katholieke publiciteit richtte hij de Sint Petrus Canisiusstichting op.

In 2012 verhuisde hij naar het kloosterbejaardenoord van de jezuïeten in Nijmegen. Hij bleef actief tot aan de laatste dagen voor zijn dood. Dagelijks was hij te horen op Radio Maria, tot op hoge leeftijd las hij de Heilige Mis in pelgrimshuis Casa Nova. Een groot gedeelte van zijn tijd ging op aan persoonlijke gesprekken, waarin hij mensen begeleidde in hun omgang met God. Hij was voor velen een zeer gewaardeerde leidsman.

Vroeg in de morgen van 17 november overleed hij in alle rust op zijn kamer, helemaal aan het eind van zijn krachten.

P. HUGO ROEFFAERS
(1938-2025)

Hugo Roeffaers zag het levenslicht in Riksingen, deelgemeente van Tongeren, op 30 juli 1938 als vierde van vijf broers. In de lagere school kreeg hij les van zijn moeder die in Riksingen onderwijzeres was, terwijl zijn vader inspecteur van het lager onderwijs was. Opgroeien in een milieu met dergelijke pedagogische belangstelling laat sporen na. De humaniora volgde hij aan het O.-L.-Vrouwecollege te Tongeren.

Na de retorica trad hij in bij de jezuïeten in Drongen op 7 september 1956. Onmiddellijk na het noviciaat begon hij aan een driejarige studie van de filosofie; het eerste jaar in Leuven, de volgende twee in het nieuwe huis van Heverlee. Daarna begon hij de studie klassieke filologie aan de KULeuven (1961-62) en volbracht hij ook zijn legerdienst. Gewoontegetrouw volgde daarop een stage in het onderwijs. Gedurende drie jaar (1963-1966) wist hij als leraar de leerlingen van het 2e jaar humaniora in Turnhout te enthousiasmeren. In 1966 hervatte hij de kerkelijke studies met 4 jaar theologie in Heverlee. Tijdens het eerste jaar woont hij daar ook, maar vanaf het tweede jaar voegde hij zich bij enkele geestengenoten die een kleine communiteit vormden in een bescheiden woning in de Mussenstraat, in het centrum van Leuven. In 1969 ontving hij de priesterwijding.

Ondertussen had hij een keuze gemaakt die grote gevolgen zou hebben voor zijn verdere levensloop. Hij koos voor de voortzetting van zijn profane studies maar dan in de Germaanse Talen. Daarvoor besteedde hij eerst een jaar aan de UFSIA (1970-1971) en daarna twee jaren aan de KULeuven waar hij in 1973 de licentie in de Germaanse filologie behaalde. Dan kon een nieuwe periode in zijn leven beginnen, als assistent, later als professor aan de Universitaire Faculteiten Sint Ignatius te Antwerpen waar hij Engelse letterkunde en taalfilosofie doceerde.

Hij legde zich in het bijzonder toe op de Engelse poëzie. Dat is een oordeelkundige keuze geweest. Deze apostolisch gedreven man had zo de gelegenheid om de religieuze inspiratie van verscheiden Engelstalige dichters op het spoor te komen en die kennis in te zetten voor de religieuze boodschap die hij zelf wilde brengen. De graad van doctor behaalt hij in 1977 met een proefschrift over de invloed van het filosofisch denken van T. S. Eliot op diens literaire kritiek. Eén van zijn publicaties brengt daarvan een bijzonder duidelijke getuigenis: Van Yeats tot Heaney (1997). Dankzij zijn competentie kon hij ook tien jaar lang de verantwoordelijkheid van hoofdredacteur van Streven op te nemen, toen het cultureel-maatschappelijk maandblad van de jezuïeten.

Zijn professoraat belette hem niet een belangrijk pastoraal domein te ontdekken dat een grote invloed heeft gehad op zijn persoonlijk leven: Marriage Encounter, een beweging voor gehuwden. Als priester raakte hij zo sterk betrokken bij het leven van gehuwde mensen. In dat midden heeft hij veel ontvangen en veel gegeven, onder andere veel vriendschap. Hij gaf weekends en was lid van het Nationaal Team dat instond voor de visie en de verbondenheid binnen de beweging. Verwant daarmee was zijn inzet voor de gezinsgroepen.

Een ander domein was de vorming van jonge mensen. Vanaf 1994 heeft hij zich actief ingezet voor het Open Jaar, een brugjaar tussen het secundair en het universitair onderwijs, waarin studenten ondersteund werden in het maken van hun studiekeuze. Dit Open Jaar vond zijn voortzetting in het Dondeynehuis. Ook daar was hij voorzitter van de stuurgroep.

Binnen de orde kreeg hij eveneens belangrijke opdrachten. Zo werd hij aangeduid om de Vlaamse SJ-provincie te vertegenwoordigen in de 33e A.C. waarin Peter-Hans Kolvenbach tot generale overste werd gekozen. In onze provincie is hij voorzitter geweest van de vormingscommissie voor de opleiding van de jonge medebroeders. Meerdere keren was hij overste van een communiteit, onder meer in Heverlee (2002 tot 2009). In 2010 werd hij overste in Brugge tot de communiteit daar gesloten werd. In 2017 verhuisde hij naar Mechelen waar hij nog enkele mooie jaren beleefde. In 2021 was het echter hoog tijd om opgenomen te worden in de zorgafdeling van Heverlee. Daar te moeten leven in relatieve afzondering, dat viel hem soms moeilijk. Hij is er, in zijn ziekenkamer, op 29 november 2025 van ons heengegaan, zacht en stil, als een opgebrande kaars. Zijn leven was verwarmend en lichtgevend voor velen.

P. ARIJ ROEST CROLLIUS
(1933-2025)

Arij Roest Crollius was een wereldburger. Hij studeerde onder meer in Egypte, deed zijn laatste geloften in Goa (India) en doceerde in Rome, Kroatië, Argentinië en Ivoorkust. Tegelijk bleef hij trots op zijn geboorteplaats Tilburg. Hij wilde missionaris worden en belandde in het Midden-Oosten. Onder de vele talen die hij zich eigen maakte, waren Turks, Arabisch en Sanskriet – naast Italiaans en Spaans.

Arij doceerde wereldwijd over de islam en de interreligieuze dialoog. Hij was van 1976 tot 2005 hoogleraar missiologie in Rome en tientallen jaren decaan van diezelfde faculteit. Daarnaast was hij lid van hoge commissies in het Vaticaan en geestelijk begeleider aan de diplomatenschool van de Heilige Stoel. Aan de Gregoriana stichtte hij een leerstoel missiologie, genoemd naar de Tilburgse redemptorist, de zalige Peerke Donders.

Na zijn emeritaat in Rome, op 65-jarige leeftijd, wijdde hij zich aan nieuwe taken. Hij was zes jaar lang hoogleraar theologie in Abidjan (Ivoorkust) – een taak die hij zeer serieus nam en waarvoor hij hard heeft gestudeerd. Na de jaren in Afrika keerde hij terug naar het Midden-Oosten: eerst naar Ankara in Turkije, en vanaf 2012 naar Libanon.

In een terugblik op zijn leven beschreef hij zichzelf als een “gelukkige dwaas voor God”. Gedurende zijn tertiaat in India bij Anthony de Mello had hij zichzelf zo leren zien. Hij noemde zich ook wel eens de “hofnar” van

Pedro Arrupe. Ze hadden elkaar leren kennen tijdens de zomer van 1965. Pater Arrupe was algemeen overste van de jezuïeten van 1965 tot 1981. Arij werd benoemd tot missiesecretaris en raadgever betreffende de islam; pater Arrupe raadpleegde hem vaak.

Pater Arij heeft in 1972 het begrip “inculturatie” geijkt. Inculturatie wil zeggen dat een religieuze boodschap in een nieuwe cultuur onvermijdelijk trekken van die cultuur aanneemt, zonder zichzelf te verloochenen. De boodschap zal zich – wil zij beklijven – moeten inleven, zich helemaal moeten onderdompelen in die cultuur, als het ware incarneren. Het woord inculturatie is inmiddels niet meer weg te denken uit de zendingswetenschappen en de discussie over de verhouding tussen plaatselijke kerken en de wereldkerk.

Aan de Gregoriana stond Arij Roest Crollius in 2001 met anderen aan de wieg van het Kardinaal Bea Instituut. Hier is de christelijke theologie op academisch niveau in gesprek met de actuele joodse theologie. Pater Arij was er zelf verrast over: zijn specialiteit was immers eigenlijk het gesprek met de islam.

Na zijn terugkeer uit Ankara ging pater Arij in 2012 naar het retraitehuis in Tanaïl (Libanon) met de zending van geestelijke begeleiding. Toen zijn gezondheid minder werd, verhuisde hij in 2017 naar Beiroet, waar hij op 13 mei 2025 is overleden.

P. TON BAKELS
(1932-2025)

Ton groeide op aan de Rozengracht in Amsterdam, waar zijn vader een bontwinkel had, niet ver van de jezuïetenkerk De Zaaier. Hij was het jongste kind in een gezin met twee zussen. Zijn vader stierf tijdens de oorlog, toen Ton 11 jaar oud was. Ondanks dat had hij een gelukkige jeugd, waar hij graag en vaak over vertelde. Met liefde in zijn stem zei hij dan dat hij’s ochtends, als hij wakker werd, de klok van de Westertoren door zijn slaapkamerraam zag. Ton ging naar het Ignatius College en behaalde daar zijn diploma Gymnasium A.

Op 7 september 1950 trad hij in bij de jezuïeten in Grave. Hij studeerde filosofie in Vals-près-le-Puy (Frankrijk) en in zijn geboortestad Franse taal- en letterkunde aan de UvA, waar hij cum laude afstudeerde. Op 31 juli 1965 werd hij in Maastricht tot priester gewijd.

Van 1966 tot 1990 was Ton, die door velen in Groningen Teun werd genoemd, leraar Frans en conrector aan het Maartenscollege in Haren. Zijn liefde voor Frankrijk en de Franse taal ontstond waarschijnlijk tijdens zijn filosofiestudie. Zijn favoriete vakantieadres was Bretagne, waar hij alle oude kerkjes bezocht en fotografeerde. Ook Annecy was favoriet. Vaak ging het gezin van zijn zus ook naar die plekken, zodat ze elkaar konden opzoeken. Daar is waarschijnlijk ook zijn hobby van het verzamelen van blauw glas ontstaan.

Ton kon zijn lessen in eenvoudige en begrijpbare woorden vatten en linken aan alledaagse ervaringen. Hij had humor, was creatief en speels in zijn omgang met kinderen en pubers. Ton zag het als zijn taak leerlingen niet alleen kennis van het Frans bij te brengen, maar vooral een sfeer te scheppen waarin zij veilig zijn en ruimte

krijgen om te worden zoals ze bedoeld zijn. Hij was dankbaar voor het vertrouwen dat hij van de leerlingen kreeg en gaf zelf op zijn beurt vertrouwen aan hen; fouten maken mocht, want ook daar kon je van leren.

Na zijn pensioen als leraar werd Ton nog 25 jaar pastor in het dekenaat Oost-Groningen, waar hij de zorg kreeg voor de parochies Winschoten, Oude Pekela, Nieuwe Pekela en Schiermonnikoog, en later als assistent in Hoogeveen, Sappemeer en Veendam. Die pastorale zorg was al eerder begonnen, toen hij nog docent was aan het Maartenscollege. Na zijn pensioen werd hij echt pastoor en dat deed hij met volle overgave. Gewijd in de roerige jaren zestig, was hij een duidelijke vertegenwoordiger van de postconciliaire idealen en de liturgische vormgeving daarvan. De parochies stonden hiervoor open; voor velen was hij een verademing in een tijd waarin het bisdom voor een meer behoudende koers koos. De mensen hadden vertrouwen in hem en dat vertrouwen heeft hij niet teleurgesteld. Ton verstond de kunst om op mooie momenten zoals bij geboorten en huwelijk, maar ook op moeilijke momenten van overlijden, nabij te zijn in de machteloosheid en samen naar woorden te zoeken.

Hij bereidde de diensten, preken en bezinningsdagen zorgvuldig voor en sprak in het Leerhuis Stad en Ommelanden begrijpelijke taal. Hij kon een Schrifttekst zo laten spreken dat het mensen in hun eigen omgeving en in de huidige tijd kon bemoedigen om weer vooruit te komen. Dat Ton voor velen een echte vriend is geworden, getuigen de stapels kerstkaarten die hij na al die jaren in Nijmegen nog steeds kreeg.

Teun beperkte zich niet tot de eigen geloofsgemeenschap, die in de diaspora van Groningen van oudsher al niet bekrompen was. Hij had een warm hart voor de oecumene en zocht naar verbinding met de protestantse kerken. De plechtigheid die hem in 2010 tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau maakte, vond plaats tijdens een dienst van het Beraad van de Kerken in een gereformeerde kerk, waarbij de burgemeester zijn verbindende rol prees. Hij richtte de stichting Madre Rosetta op voor kansloze meisjes in Mozambique met het geld dat hij bij een jubileum had gekregen.

Ton onderhield warme contacten met zijn zussen en was een lieve, betrokken oom voor zijn neven en nichtje. Hij was iemand die altijd klaarstond met warmte, wijsheid en zorgzaamheid.

In 2016 verhuisde hij naar Aqua Viva in Nijmegen. De laatste jaren ging zijn gezondheid achteruit en was hij na een val van zijn fiets aan een rolstoel gebonden. Hij stierf in de nacht van 15 december in alle rust, terwijl zijn nichtje bij hem waakte.

P. JEF DE PRIL
(1943-2025)

Jef De Pril zag het levenslicht in Ophasselt, provincie Oost-Vlaanderen, op 10 april 1943. Hij was de vijfde van de acht kinderen in het landbouwersgezin van Henri De Pril en Elvire Van Muylem. Hij volgde de klassieke humaniora in het Sint-Catharinacollege van Geraardsbergen. Onmiddellijk daarna, op 7 september 1962, trad hij in de Sociëteit te Drongen. Na het noviciaat volgde een jaar studie klassieke talen in Wépion en drie jaren studie van de filosofie, de eerste twee jaren in Egenhoven, het derde jaar in Namen.

Zoals gewoonlijk volgde op de studie van de filosofie een stageperiode. Hij had al van bij de aanvang de roeping om missionaris te worden. Zelf had hij een spontane voorkeur voor Latijns-Amerika maar de Vlaamse jezuïeten waren gericht op Congo. En zo deed Jef in Congo zijn eerste ervaring op als leraar en studiemeester in de school van Kiniati (1968-1970).

In 1970 keerde hij terug naar Egenhoven, het studiehuis van onze Franstalige confraters, voor de studie van de theologie die, zoals gewoonlijk, vier jaren in beslag zou nemen. Opvallend is wel dat hij na het derde jaar door Mgr. Schreurs, bisschop van Hasselt, priester werd gewijd in de kerk van ons huis in Heverlee (1973).

Na het vierde jaar theologie vatte hij het eigenlijke pastorale leven aan in Djuma, in de provincie Kwilu in Congo. In een eerste fase wijdde hij zich aan de studie van de inlandse talen, die hij later heel goed zou beheersen, en daarna gedurende twee jaren aan de parochiepastoraal in het afgelegen Pindi (1975-1978). Om de vorming als jezuïet te voltooien moest hij nog eenmaal terug naar België: hij deed zijn derde proefjaar in het noviciaat van Oudergem, waar hij ook assistent van de novicemeester werd.

Daarmee was de voorbereiding van zijn leven als missionaris afgewerkt. Van dan af werkte hij onafgebroken in Afrika. Als rondreizend priester (excurrens) in Mawanga (1979-1983), als assistent van de novicemeester in Cyangugu (Rwanda) (1983-1986), als rondreizend priester in Kikombo (1986-1988). Ten slotte 35 jaar insgelijks als rondreizend priester ("broussard") in het uitgestrekte gebied rond Djuma in het bisdom Kikwit (1988-2025).

Jef heeft er de bijnaam "le père routier" aan overgehouden – "de pater van de weg". Hoeveel kilometers zou hij afgestapt hebben met zijn stok in de hand? "Zonder ophouden heeft hij in Djuma en in de omliggende dorpen geijverd voor de ontwikkeling en voor de evangelisatie van deze moeilijke landelijke zones", getuigt een medebroeder. Het verkondigen van het Woord hield ook gemeenschapsvorming in. Jef kon goed luisteren naar wat de mensen in de dorpen bekommerde. Om een volledediger beeld te krijgen van zijn bezigheden hoort men ook te vermelden dat Jef goed zijn weg vond in mechanische en administratieve problemen en op die manier grote diensten heeft bewezen in Djuma en omstreken, onder andere aan de bouw van de parochiekerk van Bilili.

Tijdens de vierjaarlijkse verlofperiodes was hij altijd te gast bij zijn familie in Ophasselt. Hij onderhield er nauwe contacten met de parochie waar er telkens missiefeesten georganiseerd werden om hem te steunen.

Zelfs een taaie broussard stoot vroeg of laat op zijn limieten. De laatste jaren begon zijn gezondheid te wankelen. Hij wist dat hij oud was geworden. Toch wilde hij vorig jaar nog terug, ze hadden hem nog nodig in de parochie en in de communiteit. Uiteindelijk kon men echter niet anders dan besluiten dat hij naar België moest terugkeren. Maar niet zonder een uitzonderlijke afscheidsviering, met de nuntius en de ambassadrice van België, voor deze laatste brousse-pater van de Vlaamse jezuïeten in Congo.

Kort na zijn aankomst in Zaventem (5 oktober 2025) zag men zich verplicht hem op te nemen in het UZ Gasthuisberg voor een delicate chirurgische ingreep. Op 2 januari is hij daar overleden. Over deze medebroeder-missionaris ontvingen we bijzonder mooie getuigenissen. Hier een citaat uit de afscheidstoespraak van pater Anicet N'teba Mbengi s.j.:

> *Beste pater Jef De Pril, u bent voor ons een authentieke apostel van Christus, bewonderenswaardig doeltreffend en doordrongen van een door niets te blussen missionaire ijver. Uw vurigheid, uw medeleven met de lijdende mensheid van onze tijd, uw zelfverloochening en uw streven naar vruchtbaarheid in onbaatzuchtige dienstbaarheid maken u tot een van de grootste missionarissen in de geschiedenis van onze provincie.*

P. ROLAND DAES
(1939-2026)

Roland Daes werd geboren in Gent op 20 oktober 1939. Vader Firmin was docent technologie, moeder Margueritte De Metter was sociale assistente. Roland had een oudere broer Raoul, die echter op jonge leeftijd gestorven is, en een jongere zus, Monique, die overleden is in 2006. Bij zijn overlijden bleek dat Roland geen "natuurlijke" familie meer had, maar dat hij in de loop van de jaren wel omringd was geworden door een nieuwe, "geestelijke" familie.

Vanaf het vierde jaar van de basisschool ging Roland naar het Sint-Barbaracollege in Gent. Hij bleek aanleg te hebben voor toneel en piano, veel minder voor sport. Een priesterroeping kwam al vroeg bij hem op, bij het begin van de humaniora. Jezuïeten zoals René De Witte, Piet Van De Kerckhove en Emmanuel Mistiaen waren zijn voorbeelden en begeleiders. In 1957 trad hij in te Drongen.

Van 1961 tot 1964 studeerde hij filosofie in Heverlee en klassieke filologie aan de universiteit van Leuven. Daarna vinden wij hem terug in het Xaveriuscollege van Borgerhout waar hij twee jaren stage liep als klasleraar. Vervolgens werkte hij twee jaar aan een licentie klassieke filologie aan de universiteit van Gent. Dat alles in afwachting van de studie van de theologie die hij aanvatte in 1968 en afsloot in 1972, met als hoogtepunt de priesterwijding op 10 juli 1971. Waar zou een intellectueel begaafde man als Roland daarna ingezet kunnen worden?

Van 1973 tot 1977 droeg Roland het zijne bij aan de uitgave van teksten en handleidingen voor het onderwijs over klassieke auteurs. Een taak die goed paste bij de eerder stille man die wij gekend hebben. Dat was slechts het voorspel van een opdracht die hem ongeveer dertig jaren in beslag heeft

genomen. In het Antwerpse Onze-Lieve-Vrouwecollege was hij, van 1977 tot 1998, leraar van het vijfde leerjaar Grieks-Latijn, de zgn. poësis, waar hij naast oude talen ook godsdienst en esthetica doceerde. Een voor hem wel heel geschikte opdracht. Hij boezemde zijn leerlingen een groot respect in wanneer hij met gestrekte pas, in een vaalgrijs pak, streng voor zich uitkijkend de speelplaats opliep. Ook in de klas bleef hij strikt in het gelid en eiste hij dat eveneens van zijn leerlingen. Maar wanneer je hem persoonlijk aansprak ontspanden zich zijn strakke trekken, boog hij zich zorgzaam naar je toe en luisterde hij aandachtig om het passende antwoord te kunnen geven. De strakke leraar maakte dan plaats voor de warmmenselijke mentor. Hij koos zijn woorden met zorg en waardeerde iedere vorm van beschaafde verfijning. Hij kon het niet eens worden met de nieuwe leerplannen voor de klassieke talen die de inspectie hem oplegde. Roland wilde zijn leerlingen laten delen in zijn humanistisch mensbeeld. Hij eiste voor het onderwijs van teksten zoals die van Vergilius en Homerus de nodige academische vrijheid op en kon geen strak keurslijf tolereren. Hij was een ware humanist.

Daartoe bleef zijn ijver niet beperkt. Met zijn groot inzicht in kerkelijke en theologische teksten is hij jarenlang een trouwe aalmoezenier geweest van gezinsgroepen en ook van scouts- en gidsengroepen. Ondertussen koesterde hij ook een passie voor de geschriften van Augustinus van Hippo, maar die rijkdom heeft hij voor zichzelf bewaard. Daarnaast werd hij ook aangesteld tot bibliothecaris van het college, tot lid en voorzitter van de beheerraad van het college, tot lid van het Centraal Bestuur van de Vlaamse Jezuïetencolleges.

Na zijn tijd als leraar is hij in Antwerpen gebleven, eerst in het huis in de Prinsstraat, daarna in dat van de Grote Kauwenberg en toen op de Graanmarkt. Van 2001 tot 2016 is hij daar steeds weer overste geweest: hij was graag gezien om zijn zachtmoedigheid. In deze laatste periode van zijn leven is zijn zending minder didactisch en meer direct pastoraal geworden. Hij was thuis in de Equipes Notre-Dame, in de Gemeenschap van Christelijk Leven (GCL), in Agir en Chrétiens Informés (ACI). Terecht zou men kunnen zeggen dat hij hier een tweede familie heeft gevonden, een kring van hechte vrienden.

Vanaf 2016 ging zijn gezichtsvermogen sterk achteruit. Met enige tegenzin moest hij verhuizen, met achterlating van zijn enorm archief, naar het Xaveriushuis in Capenberg. Daar overviel hem bovendien de ziekte van Parkinson. Zijn lijden heeft hij leren aanvaarden en op 13 februari 2026 is hij rustig ingeslapen.

P. WAUTHIER DE MAHIEU
(1933-2026)

Wauthier werd geboren in Berchem, Antwerpen, op 7 mei 1933. Zijn vader werkte in de verzekeringen en zijn moeder, Marie de Thibault de Boesinghe, was huisvrouw. Wauthier had één oudere zus en vier jongere. Vier jaren later verhuisde het gezin naar Hove dat voor hem altijd "zijn" dorp zou blijven.

Twaalf jaren lang was Wauthier leerling, en vurige scout, in het Antwerpse OLV-college. In 1951 trad hij in te Drongen na een lang en moeizaam proces van geestelijke onderscheiding. In het religieuze leven zag hij nogal wat dat vastgeroest en minder authentiek was. Niettemin besloot hij om zich zo aan Christus en de mensen te geven.

Na zijn eerste geloften wilde hij geneeskunde studeren, maar het werd klassieke filologie - zoals gebruikelijk voor een scholastiek. Tegelijk vervulde hij zijn militaire dienst. Liefst als parachutist, maar hij werd brancardier - zoals gebruikelijk voor een scholastiek.

Na drie jaar filosofie in Leuven, werd hij op stage gestuurd naar het college van Mbansa-Mboma. Daar maakte hij, van '59 tot '61, de tumultueuze jaren mee voor en na de onafhankelijkheid. Wauthier was getroffen door hoe westers daar nog werd gedacht. Bij zijn terugkeer werkte hij dan ook niet alleen zijn klassieke filologie af, maar studeerde hij ook Afrikanistiek tijdens zijn theologiestudies in Leuven. Die overvolle agenda belette hem niet naam te maken door tijdens feestjes hilarische sketches uit te denken en op te voeren.

Hem was het te doen om het leven te delen van eenvoudige mensen. Zo werkte hij met dokwerkers in Antwerpen. Ook bij de Belgische jezuïeten was het ondertussen "revolutie": de instructor van het Derde Jaar trad uit, zodat hij in zijn Derde Jaar meer tijd besteedde aan het afstuderen in de Afrikanistiek dan aan spirituele herbronning.

Zijn Leuvense professoren wilden dat hij zou doctoreren in de Afrikanistiek maar de provinciaal vond dat niet zo nodig en zond hem naar het college van Boboto (Kinshasa). De sfeer was daar was zo koloniaal gebleven dat Wauthier vroeg om in de cité te gaan wonen, tussen de gewone Congolezen. Van die tijd kon Wauthier later getuigen: "In ons huisje zonder water noch elektriciteit spraken we niet alleen Lingala, we beleefden ook Lingala en we waren gelukkig."

Uiteindelijk vroeg de provinciaal hem om toch een doctoraat in de antropologie te maken. Hij koos voor een onderzoek bij de Komo, een nooit bestudeerde bevolkingsgroep diep in het Evenaarswoud. Dat deed hem een rijkdom ontdekken die hij zo mooi vond dat hij daar niet kon missioneren. Hij vreesde een sociaal en cultureel mooi gestructureerde gemeenschap te ontwrichten. In 1972 keert hij terug naar Leuven en behaalde daar in 1975 een doctoraat. Gedurende tien jaar gaf hij een semester les in Leuven en een semester in Kimwenza.

In 1984 werd hij overste van een nieuwe communiteit in Kimwenza waar jongere jezuïeten zouden gevormd worden. Voor Wauthier zes zware jaren. De ervaring met de jonge jezuïeten bracht hem tot een ingrijpende beslissing: "Ik was geen jezuïet geworden om enkel een academische carrière te maken. Ik wilde het evangelie beleven en anderen daartoe uitnodigen. Indien ik daar niet in slaagde tussen de jonge Afrikaanse medebroeders was de tijd misschien aangebroken om terug te keren naar Europa."

In 1990 voegde Wauthier zich bij de vormingsgemeenschap in Windmolenveldstraat in Leuven. De universiteit bood hem een plaats als professor antropologie maar hij verkoos zich te wijden aan de Gemeenschap voor Christelijk Leven (GCL) en, onder meer, aan de fameuze Loyola- en Cardonertochten.

In 1993 werd Wauthier socius van de provinciaal maar bleef dromen om uit een al te besloten religieus leven te breken. Niet tevergeefs, want in 1997 werd hij overste te Brugge, een huis bevolkt door gevangenisaalmoezeniers, ex-gedetineerden en leken. "Het waren de gelukkigste jaren van mijn leven, ook als overste", schrijft hij. In 2010 verhuisde hij naar Drongen. Nu kon hij zich helemaal toeleggen op persoonlijke begeleiding, retraites, conferenties, maar ook op groepstochten zoals "Met God in de bossen".

In 2024 vroeg hij naar de communiteit in het woonzorgcentrum Capenberg (Boechout) te kunnen verhuizen om zo dichter bij zijn zus te zijn. Zo sloot zich de cirkel van een leven dat veel goede vruchten heeft voortgebracht. Hij overleed in het Sint-Augustinus Ziekenhuis op 6 maart 2026, sereen na enkele dagen van intense pijn.

P. THEO FONTEYN
(1937-1926)

Theo Fonteyn werd geboren in Lommel op 25 oktober 1937 als elfde in een rij van twaalf kinderen. Om rond te komen had zijn vader, een fabrieksarbeider, een lap grond van één hectare ter beschikking. Die hij zo bewerkte dat het gezin haast nooit naar de bakker en de kruidenier moest. Theo volgde technisch onderwijs, werd technisch tekenaar in een metaalfabriek in Overpelt en daarna bediende in de technische dienst van de gemeente Lommel.

Op 15 oktober 1963 trad hij in bij de jezuïeten in Drongen. Hoe hij daartoe gekomen is, daarover heeft hij niet veel verteld. In de Sociëteit heeft hij filosofie en theologie gestudeerd (1965-1971) om priester gewijd te worden op 11 juli 1970 in Heverlee. Daarna heeft hij al vlug aansluiting gevonden bij het wijkwerk "Onze Dokken" in Antwerpen-Noord. Van 1971 tot 2013 is hij ononderbroken als wijkwerker werkzaam gebleven. Zijn "Café zonder Bier" in de Londenstraat 44 werd een begrip tot ver buiten de onmiddellijke omgeving.

Veertig jaar lang is hij onze buurman geweest. Hij woonde dichtbij, hij in Antwerpen-Noord, wij in Antwerpen-Centrum. Dat was voor ons een eerste reden om bij hem op bezoek te gaan. Maar meer nog gingen wij hem opzoeken omdat hij leefde in een wereld die zo anders was dan de onze. Nee, voor diepgaande gesprekken over theologie moest je niet bij hem zijn. Maar wel voor een kop koffie en voor verhalen over het leven van de mensen in de volksbuurt die de zijne was.

Daar bleek ook hoe hij zijn andere gasten ontving, de havenarbeiders, de werklozen, de gepensioneerden, de eenzamen. Daar troffen wij geen mensen aan die zich gedroegen als sukkelaars. Veeleer kwamen

wij daar terecht in een gezelschap van kennissen en vrienden. En nog iets viel op: de gasten van dat café behoorden niet tot de bevoorrechten van onze samenleving maar toch klonk er geen ressentiment tegen de mensen die het beter hadden dan zij. Dat had veel te maken met de sfeer die Theo wist te scheppen. Zijn onthaal was niet zo geïmproviseerd als het eerst leek. Hij had een uitgebreid repertorium aangelegd van grapjes en raadseltjes waarmee hij de stamgasten van zijn café kon onderhouden en ook vele mensen in de omgeving. Met zijn ijzeren geheugen kon hij zich honderden buurtbewoners voor de geest roepen die hij bij gelegenheid van hun verjaardag bij hen thuis een bezoekje zou brengen. Hij was het toonbeeld van de ideale wijkwerker. Hij kende zijn mensen en zij kenden hem. Hij zorgde voor hen en ook voor hun omgeving. Hij stond bekend als wat men thans een "mooimaker" zou noemen, iemand die stelselmatig in de omliggende straten de sigarettenpeukjes en ander zwerfvuil ging opruimen.

Wat heeft hem daartoe geïnspireerd, vele tientallen jaren lang? Dat liet hij ons raden. Maar dat raden was niet zo moeilijk: achter de gelagzaal van zijn café, en achter het piepklein daarbij aansluitend salonnetje, was er een kleine kapel waar hij met vaste regelmaat de eucharistieviering verzorgde. Hij was niet alleen wijkwerker, hij was ook priester. In die tijd waren er priester-arbeiders die meenden dat verborgen te moeten houden. Maar zo niet Theo. Hij was beschikbaar voor vele eucharistievieringen, vele doopsels, vele huwelijken, vele uitvaarten.

Wij, zijn medebroeders, kenden Theo ook als medelid van ons dwarsverband, een groepje van jezuïeten van ongeveer dezelfde leeftijd maar die woonden en werkten in heel verschillende milieus: in het onderwijs, in de administratie, in het wetenschappelijk onderzoek, in het 'sociaal werk'. Daar liet Theo een geluid horen dat in ons midden niet mocht ontbreken. Zijn theologische inbreng in onze gesprekken was bescheiden. Maar dat was geen tekort. Wat hij te zeggen had bleek meer uit zijn daden dan uit zijn woorden.

Uiteindelijk zag hij zich toch verplicht te verhuizen naar het woonzorgcentrum Capenberg, naar de daar inwonende communiteit van jezuïeten. Voor wie hem daar later terugzag, was hij niet meer de man van vroeger. Hij had te lijden onder de gevolgen van een hersenaandoening. Maar nog lang is hij ook daar een animator geweest. En is hij iemand gebleven die zich nederig kon aanpassen aan het verminderde leven van de oude dag. Zo is hij tot het einde een trouwe volgeling gebleven van de arme Christus.

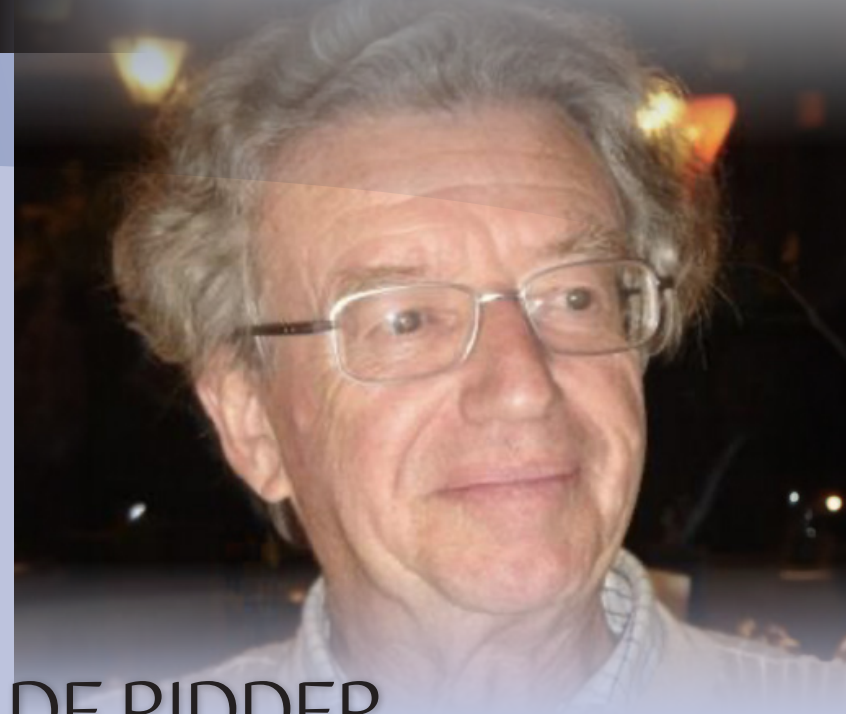

P. ANDRÉ DE RIDDER
(1938-2026)

André De Ridder werd geboren op 13 mei 1938 in Borgerhout (Antwerpen) als tweede in een gezin waar André twee zussen had. Zijn vader was handelaar, zijn moeder huisvrouw. Hij doorliep de Latijns-Griekse humaniora op het Onze-Lieve-Vrouwecollege en studeerde af in 1958. Op 7 september trad hij in bij de jezuïeten in Drongen. Filosofie studeerde hij in Heverlee van 1960 tot 1962. Daar studeerde hij ook theologie van 1966 tot 1969 en werd hij tot priester gewijd op 5 juli 1969. Tussen beide periodes mocht hij reeds stagelopen in Kongo, in Kambangu, als directeur basis-school, en in Bukavu, als surveillant op het college.

Bukavu zou hij terugzien in 1969 na zijn studies. Hij zou er vele jaren blijven en er als het ware een nieuwe roeping ontdekken. Zijn inzet voor de straatjeugd is begonnen in de periode 1963-1966 toen hij nog geen priester was. Toen beperkte hij zich nog tot de zorg voor nachtopvang en voeding. In 1969 startte hij met een project van vakopleiding. Op zijn manier was hij verwant met wat bij ons priester-arbeiders waren. Honderden jongeren heeft hij opgeleid tot bekwame vaklui en zo hun de dramatische werkloosheid bespaard die de stad Bukavu teistert sinds 1994 en die nog langer voortduurt door de oorlog in Oost-Congo. Gedurende jaren werd hij bijgestaan door twee broeders-jezuïeten, een loodgieter en een bouwvakker. Hij mocht daarbij rekenen op de financiële steun van het Duitse Misereor (waaraan hij uitvoerig verslag verschuldigd was). Vijf afdelingen van zijn opleiding/onderneming werden door de overheid van de Democratische Republiek Congo erkend: de metsers, de loodgieters, de automechanici, de schrijnwerkers en de elektriciens (als Institut Catholique de Formation Professionnelle et Métiers). Hijzelf noemde zijn centrum "Cheche" – "Vonk" – wat wijst op zijn bedoeling om iets te doen ontbranden. En inderdaad, zijn initiatief heeft een vermenigvuldigingseffect gehad. Afgestudeerde leerlingen zijn zelf

werkgevers geworden. Dit belette André niet om zijn eigen onderneming in de hand te houden en om huizen, kloosters en scholen te bouwen op de rand van het Kivumeer. Zo kon hij de opleiding financieren die onverminderd doorging. Er is een fotoboek waarin de realisaties van zijn onderneming afgebeeld staan. Dat kan niet anders dan indrukwekkend heten.

Ondanks zijn drukke leven als opleider en ondernemer is André steeds een priester en een herder gebleven. Hij beheerste het Swahili en stond in voor eucharistievieringen in de parochies Petrus Claver en Franciscus Xaverius, alsook in het nabije militair kamp. Hij had een net van vriendschapsrelaties uit zijn professionele en pastorale omgeving door huwelijken in te zegenen, doopsels toe te dienen en het meevieren van communies en vormsels. In die omgeving hebben zijn medebroeders hem minder goed gekend. Maar Afrikaanse vrienden hebben contact met hem onderhouden toen hij al naar België was teruggekeerd. Zo is hij altijd op de hoogte gebleven van het wel en wee van zijn geliefde Kivu.

In 2020 is hij dan teruggekomen naar België. Na een kort verblijf in Heverlee werd hij ingeschakeld in de communiteit Xaveriushuis in Boechout, in het woonzorgcentrum Capenberg. Hij was er minister en in feite een duveltje-doet-al die vele, zo niet alle huishoudelijke taken op zich nam. Zijn dienstvaardigheid was bewonderenswaardig en liet vermoeden dat hij, de tachtig voorbij, ook lichamelijk nog over al zijn mogelijkheden beschikte. Maakte hij trouwens geen lange wandelingen in de landelijke omgeving, bezocht hij geen musea in het nabije Antwerpen? De medici waarschuwden ons echter dat zijn gezondheid wankel was, dat de verkalking van een halsslagader plotse fatale gevolgen kon hebben. Dat is dan helaas ook gebeurd. Er deed zich een crisis voor die wel niet meteen fataal afliep maar die toch een gedeeltelijke verlamming tot gevolg had. Vele weken heeft André in het hospitaal gelegen om aan de pogingen tot revalidatie een kans te laten. Dat viel hem bijzonder zwaar en dat was ook voor de communiteit een groot verlies. Gelukkig heeft hij nog het bezoek mogen meemaken van zijn zus, die in Washington DC woont.

Teruggevoerd naar Capenberg is hij daar stilaan verzwakt totdat hij stilletjes is overleden op 13 mei 2026, op zijn 88ste verjaardag. De afscheidseucharistie werd gevierd op woensdag 20 mei in de kapel van WZC Huize Stracke, Capenberg, Boechout. Zijn herinnering en zijn fotoboeken zullen zorgvuldig bewaard worden.

P. FERNAND VAN NESTE
(1931-2026)

Fernand Van Neste werd geboren in Brugge in 1931 als enig kind in het gezin van Etienne Van Neste en Espérance De Piere. Vader was staatsambtenaar; zijn moeder verloor hij op negenjarige leeftijd in 1941. Op het einde van de oorlog verhuisde het gezin naar Gent waar ze dichter bij familie woonden. Fernand voltooide er zijn middelbare school in het jezuïetencollege Sint-Barbara. In deze tijd doorliep hij de muziekschool voor cello en was hij master van de jongverkenners.

Na de retorica behaalde hij de kandidatuur in de Rechten aan de Gentse universiteit. Maar reeds als kind had hij de wens uitgedrukt om priester te worden. In 1952 zette hij de stap. Hij onderbrak zijn studies en trad in de Sociëteit van Jezus in Drongen. Na twee jaar noviciaat begon hij aan de studie van de filosofie. Maar hij hernam hij ook de studie in de rechten en behaalde de graad van doctor in de Rechten via de Centrale Examencommissie.

Na de filosofiestudie begon voor hem een tweejarige stage met een leeropdracht, één jaar in het college van Turnhout en één jaar in dat van Antwerpen. Op deze stagejaren volgde de studie van de theologie (1961 tot 1965). In 1964 werd hij tot priester gewijd. Een laatste proefjaar in Sankt Andrä, Oostenrijk, sloot zijn vorming als jezuïet af.

In 1966 begon hij zijn loopbaan aan de Universitaire Faculteiten Sint Ignatius te Antwerpen (UFSIA). Die waren nog maar net erkend (1965) als instelling voor universitair onderwijs en daarvan zou hij jarenlang een van de steunpilaren zijn. Na een eerste jaar als assistent werd hij docent van natuurrecht. Dertig jaar doceerde hij politieke filosofie, privaat recht en rechtsethiek. Hem werden steeds vakken toevertrouwd die handelden over het raakvlak tussen recht en ethiek. Daarheen ging immers zijn eerste belangstelling. In een vrije tribune in De

Standaard (14 oktober 1996) zou hij die als volgt formuleren: “Wie het recht beoefent moet niet alleen bedreven zijn in het omgaan met de technische regels van het vak, maar moet tevens beseffen dat hij/zij dankzij deze techniek nieuwe menselijke waarden creëert, meer of minder humaniteit sticht.”

Als professor drukte hij een stempel op het pedagogisch klimaat van UFSIA door te werken aan een studentvriendelijk sfeer. Maar niet alleen de academische vorming, ook de gelovige persoonsvorming ging hem ter harte. Hij begeleide vele jaren studenten en volwassenen in de Gemeenschap van Christelijk Leven (GCL). Hij nam ook deel aan het beleid van de universiteit. Tweemaal werd hij gekozen tot decaan van de rechtsfaculteit. Van 1991 tot 1997 – het jaar waarin hij met emeritaat ging - was hij voorzitter van de Algemene Vergadering van de UFSIA. In die functie heeft hij met grote wijsheid meegebouwd aan de eenmaking van de Antwerpse Universiteit.

Zijn voornaamste publicatie is een bijdrage aan een standaardwerk over het Zakenrecht (1974). Kortere publicaties over recht, ethiek en politiek werden gebundeld in een boek aangeboden bij gelegenheid van zijn emeritaat, onder de titel Ter wille van mensen. Na zijn emeritaat schreef hij nog over spirituele onderwerpen, over geloofsvragen die gerezen waren tijdens zijn vele gesprekken met studenten.

Als raadgever zetelde hij in verschillende ethische commissies: van het Federaal Raadgevend Comité voor bio-ethiek, van de Commissie Ethiek van Caritas Vlaanderen, van de Federale Controle- en Evaluatie-commissie Euthanasie.

Ook binnen de jezuïetenorde kreeg pater Van Neste verantwoordelijke opdrachten: zo is hij consultor geweest van de provinciale overste van de jezuïeten, kerkelijk assistent van GCL en overste van zijn jezuïetencommuniteit. Voegen we daaraan toe dat deze bescheiden man die nooit een onvertogen woord sprak, ook in eigen kring zeer gewaardeerd werd. Zijn medebroeders van toen herinneren zich Fernand die met hen te voet door de Alpen trok en tijdens feestjes de toon zette met zijn cello. In zijn kamer hing trouwens een houtsnijwerk met een cello. Een erkenning van studenten en bewonderaars voor zijn muzikale begaafdheid.

In 2016, na 50 jaar Antwerpen, verhuisde hij naar Heverlee. In de eerste jaren schreef hij nog enkele artikels, o.a. in Streven en het Tijdschrift voor gezondheidsrecht. Ook hield hij contact met zijn familie en vrienden via e-mail, telefoon en bezoekjes. In latere jaren werden zijn dagen meer contemplatief ingevuld. Hij is overleden op zaterdag 16 mei 2026, 94 jaar oud.

P. ROB VAN HELLENBERG HUBAR
(1938-2026)

Rob werd op 27 december 1938 geboren in ’s-Hertogenbosch in een gezin met 9 kinderen; Rob was de achtste. Zijn vader was notaris. Hij was trots op zijn vader en hij merkte dat hij als “zoon van de notaris” een voorkeursbehandeling kreeg. Enerzijds maakte hem dat gelukkig, anderzijds voelde hij de discrepantie met kinderen uit armere milieus, wat hem pijn deed en hem noopte om voor hen in de bres te springen. Rob ging naar het internaat van het Canisius College in Nijmegen, waar hij het diploma Gymnasium A behaalde.

Na zijn middelbare school ging hij naar het seminarie van het Bossche diocees, waar hij diaken werd gewijd. Omdat hij zich niet aangetrokken voelde tot het leven van kapelaan of pastoor in de beperktheid van een parochie meldde hij zich aan bij de jezuïeten; daar verwachtte hij een grotere vrijheid en verscheidenheid in priesterlijk werk. Op 7 september 1966 trad Rob in in het noviciaat van de jezuïeten in Venlo, aanmerkelijk ouder dan de andere novicen.

Tijdens zijn tweede noviciaatsjaar werd hij dan ook al ingezet in het Canisius College in Nijmegen als surveillant. Tevens kreeg hij de opdracht pedagogie te studeren aan het Hoogveld Instituut, waar hij in 1971 het diploma MO-A behaalde. In 1970 verhuisde Rob naar het internaat van De Breul in Zeist, waar hij groepsleider werd en zijn theologiestudie afrondde met een kandidaatsexamen aan de KTHU in Utrecht. Op 8 december 1973 werd Rob door mgr. Ernst priester gewijd in Amsterdam.

In Zeist werd Rob coördinator en bestuurslid van de Vrijwillige Hulpdiensten en geestelijk verzorger in het ziekenhuis. Op grond van de ervaringen die hij daarbij opdeed werd hij voorzitter van de Stichting Elckerlyc die zich inzette voor bewustwording rond sterven en leven. Hij was een verklaard tegenstander van euthanasie en maakte verscheidene studiereizen naar het buitenland om te zien hoe men daar omging met palliatieve zorg.

Hij verzorgde lezingen over dit onderwerp in het gehele land en sprak daarover zelfs de Tweede Kamer toe. Dit alles resulteerde in de oprichting van het eerste hospice in Nederland: de Rozenheuvel in Rozendaal. Daarnaast was Rob voorzitter van de Rooms Katholieke Stichting Het Coma Hospitium. Voor zijn inzet op dit gebied werd hij in 2001 benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Minder succesvol waren zijn pogingen om buitenlandse priesters te werven voor de pastoraal in Nederland; later realiseerden de bisschoppen dit met meer succes.

In 1993 werd Rob parttime pastor in de parochie van de H. Andreas in Leersum. De andere helft van de tijd bleef hij zich inzetten voor de Stichting Elckerlyc.
Toen hij de 65-jarige leeftijd had bereikt ging hij op verzoek van de toenmalige provinciaal naar het Berchmanianum in Nijmegen om aldaar de bejaardencommunauteit te versterken. Vandaaruit verzorgde hij assistenties in de stad en bleef hij zich inzetten voor bovengenoemde activiteiten.

Rob voelde zich sterk aangetrokken tot sport, zowel actief als passief. In zijn jonge jaren speelde hij voetbal, tafeltennis, tennis en cricket. Tot aan zijn dood had hij twee seizoenkaarten voor NEC, een voor zichzelf en een voor een begeleider. Hij bezocht bijna alle thuiswedstrijden en vond altijd wel iemand die met hem mee wilde gaan. Het was dan ook pijnlijk voor hem dat zijn lichamelijke krachten zodanig afnamen dat hij zich alleen in een rolstoel kon verplaatsen.

Naarmate hij zwakker en afhankelijker werd legde hij zich meer toe op wat hij zag als zijn opdracht als bejaarde: vriendelijk zijn voor zijn huisgenoten en voor de verzorgenden. Hij liet zich nooit verleiden tot zeuren, klagen of mopperen. Het personeel had derhalve graag met hem van doen en hij was een prettige huisgenoot. Het hielp dat hij een vriendelijk karakter had en Brabantse wortels, maar het was niet gemakkelijk voor hem om in zijn laatste jaren zijn optimisme en jovialiteit te bewaren.

Op 18 mei is hij rustig de dood in gegleden. Hij had geen pijnstillers of slaapmiddelen nodig. Op de dag van zijn dood ontving hij de laatste sacramenten in aanwezigheid van zijn zussen en broer. Een paar uur later blies hij zijn laatste adem uit in de ondergaande zon van de namiddag.

P. PETER DE RUITER
(1939-2026)

Peter werd op 28 augustus 1939 geboren in Nijmegen als derde kind in een gezin van zes. Zijn vader had een groentezaak. Peter ging naar het Canisius College en behaalde daar zijn diploma HBS A. Daarna studeerde hij economie en filosofie aan de Katholieke Economische Hogeschool in Tilburg, waar hij zijn doctoraaldiploma haalde in 1961. Daarna vervulde hij zijn militaire dienstplicht bij de luchtmacht, waar hij het naar zijn zin had en waar hij later graag over vertelde met de nodige anekdotes.

Omdat hij roeping voelde om priester te worden studeerde hij vervolgens een jaar latijn en filosofie aan het Europaseminarie in Maastricht en daarna, eveneens in Maastricht, theologie bij de jezuïeten, waar hij ook intern woonde, zonder zich formeel bij hen aan te sluiten.

Dat gebeurde pas in 1967, toen hij zijn noviciaat begon. Tijdens zijn noviciaat werd hij priester gewijd op 20 april 1968 in Amsterdam. Na zijn wijding, maar nog steeds tijdens zijn noviciaat vertrok hij naar Indonesië, waar hij economie doceerde aan de lerarenopleiding Sanata Dharma in Yogyakarta en zondags assisteerde in parochies.
In Yogyakarta legde hij zijn geloften af. Zijn verblijf in Indonesië duurde niet lang: om gezondheidsredenen keerde hij terug naar Nederland.

Van 1971 tot 1987 was Peter leraar economie aan het Aloysius College in Den Haag en aan het Stanislas College in Delft. Hij was geliefd bij zijn leerlingen omdat zijn lessen glashelder waren en met de nodige humor gegeven werden, zodat zelfs leerlingen die niets hadden met economie graag naar

zijn lessen kwamen. Zij stelden een boekje samen met zijn meest frappante uitspraken.

In 1988 werd hij gevraagd om econoom te worden van de Nederlandse jezuïeten. Gedurende 20 jaar heeft hij die taak met grote nauwgezetheid vervuld. Dankzij zijn goede beheer konden er jaarlijks aanzienlijke bedragen naar Rome worden gestuurd om de nood te lenigen van minder draagkrachtige provincies. In deze functie bekleedde hij ook belangrijke posities in meerdere stichtingen, niet alleen voor de jezuïeten maar ook voor andere ordes en congregaties, zoals kloosterbejaarden-oorden. Als missieprocurator was hij verantwoordelijk voor de Claverbond.

Naast zijn werk als leraar en econoom was Peter heel actief als predikant en geestelijk begeleider. Gedurende zijn jaren in Den Haag was hij een trouwe assistent in de kerk van de Elandstraat. Zijn preken waren altijd zeer goed voorbereid en hij wist daarin zowel exegetisch de inhoud van de Bijbellezingen te duiden vanuit de tijd en de omstandigheden waarin zij geschreven waren, als ook duidelijk te maken wat deze oude teksten ons nu nog te zeggen hebben in de huidige tijd en omstandigheden. Na de viering waren zijn preken ook altijd op schrift beschikbaar en vonden gretig aftrek.

Peter gaf ook trainingen en conferenties en persoonlijke begeleiding. Zo bereidde hij in 2008 in samenwerking met de Fraters van Tilburg een groep jongeren voor op de Wereld Jongeren Dagen in Sydney met een uitgebreid programma zowel in Nederland als in Indonesië en tijdens de jongerendagen in Australië zelf. Zijn catechese en spirituele begeleiding hebben diepe indruk gemaakt op de deelnemers.

Hetzelfde geldt voor zijn rol in het Huis van Bijbelstudie in Rotterdam en voor de Elimgroep in Tilburg en de vele andere plaatsen waar hij werd gevraagd.

Binnen zijn familie was oom Peter graag gezien. Naast het geestelijk dienstwerk zoals dopen, huwelijken inzegenen en uitvaarten, was hij ook een welkome gast op sinterklaasavonden met leuke surprises en gedichten. Hij organiseerde ook weekenden met zijn familie op de boerderij die de jezuïeten bezaten aan de Wijde Aa, het “eiland van oom Peter”.

De laatste jaren waren moeilijk voor hem. Toen in 2017 de communauteit van Delft, waar hij sinds 1985 deel van uitmaakte, werd opgeheven, verhuisde hij met de andere leden naar het bejaardenoord Aqua Viva in Nijmegen. Hij bleef assistentie verlenen aan de Elandstraatkerk en Bijbelcursussen en begeleiding geven, maar langzaam ging zijn gezondheid, geestelijk en lichamelijk, achteruit. Zijn twee dagelijkse lange wandelingen werden na een paar valpartijen steeds korter. De laatste maanden bracht hij vooral in bed door. Een paar dagen na een hersenbloeding stierf hij in de vroege ochtend van 13 augustus.

IESVS ET VOCATVM ESTIVS NOMEN CAELVS